

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLI/SECȚII CU
PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU ROMÂNII DIN DIASPORA**

**Secțiunea A. Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limba maghiară
Etapa națională**

Arad, 12 aprilie 2024

Clasa a X-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto. Utilizarea acestora va atrage după sine descalificarea.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele date, pentru a putea răspunde la cerințele de mai jos.

A.

Cititorul se miră văzând că personajul principal dormea, chiar de la prima filă, și nu dădea nici mai încolo vreun semn că s-ar putea trezi. În stânga lui, din așternut, ieșea capul rotund și ciufulit al unui motan gras, negru ca tuciul. Deși era trecut de miezul zilei, perdelele lăsate păstrau încă penumbra prin care desluși dezordinea din jur. Haine, scoase parcă în grabă, se-nghesuiau motolite pe scaunul de la fereastră, mai multe teancuri de hârtii și de dosare zăceau în preajma patului, pe dușumea.[...] Totuși, harababura din odaie avea un farmec straniu, mocnea* în ea un dor de libertate care-l făcu să mai rămână. Dădu colțul perdelei într-o parte și, de afară, îi apărură un pom pălit de toamnă. Chiar în acel moment, de pe noptieră sună din ce în ce mai tare un telefon mobil. Dintre cearșafuri, stăpânul patului căscă, urnindu-se cu greu. Își duse la ureche aparatul.

— Domnul Claudiu Van? se auzi un glas timid.

— Desigur, veni tărgănată* confirmarea.

— Eu sunt Narcis Telegu, artistul debutant care v-a dat acum o săptămână manuscrisul. Vi l-am trimis și electronic. Ați avut timp să îl citiți?

— Adu-mi aminte cum începe, se ridică acesta într-o rână*.

— Un scriitor faimos, pe nume Sebastian Onir, vrea să îndrepte soarta unor captivi închiși în cenușii lumii. Însă, cum nu găsește o soluție, artistul cade în depresie.

— Cine crezi că s-ar da în vânt după așa ceva? se strâmbă somnorosul care luase dosarul de pe jos și-l deschisese într-o doară.

— Și ce-mi recomanțați să fac? bâigui glasul cam descurajat.

— Dacă aș fi în locul dumitale, l-aș îndemna pe scriitor să-i scoată pe nemulțumiți din ambianța sufocantă și să-i invite într-o carte proprie, unde să le ofere libertatea.

— Sunteți genial! se entuziasmă debutantul. Nu mi-a trecut prin cap una ca asta. Am să m-apuc chiar azi de lucru. Vă mulțumesc de mii de ori!

— Pentru nimic, încheie măgulitul convorbirea.

Se-ntinse cât era de lung și dădu drumul unui larg căscat, apoi se ridică leneș din pat, trase perdelele, deschise larg fereastra și se uită la pasărea cu pene fumurii care visa în pomul desfrunzit. După un timp culese hainele împrăștiat de pe scaun și dispărură în baia de alături. Motanul negru se lipi, torcând, de ușă. „Ritmul e mult prea lent“, se plânse cititorul, lăsat singur. Dar tipul nu îi displăcuse. „Se mișcă-n pijama cu aceeași eleganță cu care-ar merge-n frac, are o vârstă potrivită, nu-i nici prea tânăr, nu-i încă bătrân și are trăsături distinse, de nobil scăpătat. Păcat numai că doarme-atât de mult, iată, se înserează în curând și el de-abia își ia micul dejun.” Protagonistul reapărură, de astă dată îmbrăcat într-un tricou albastru și-n pantaloni de catifea reiată gri. Se auzi de-ndată apa curgând pe vasele luate în grabă la spălat. „În fond, își spuse cititorul, resemnat, lectura nu ar trebui să fie doar un galop spre aventuri care să-ți taie respirația.”

Monica Pillat, *Croitorul de cărți* (2019)

*mocnea – (aici) stătea în așteptare

*tărgănată – rară și prelungită

*într-o rână – culcat pe o parte a corpului

B.

Sorin Ivan: *Cum ne ajută literatura, cum ne ajută cultura în general să supraviețuim?*

Nicolae Manolescu: Întrebări mai simple n-ai? Nu știu dacă e vorba de a ne ajuta să supraviețuim, asta ar însemna că am ajuns la fundul sacului (sau al lacului și am avea nevoie de o tulpină de trestie ca să respirăm), cred că, mai degrabă, cultura ne ajută să aparținem speciei umane. Plantele sau animalele n-au nevoie de cultură. [...] Cea mai bună definiție a culturii (și, implicit, a literaturii) este următoarea: cultura este modul în care ființa superioară care este omul, își realizează în întregime potențialul uman.

Sorin Ivan: *Cum au fost primele dvs. întâlniri cu cărțile? Cum vi s-a născut pasiunea pentru literatură? Ce cărți favorite ați avut în copilărie și adolescență? Ce au însemnat cărțile în formarea dvs.?*

Nicolae Manolescu: Părinții mei aveau cărți în casă. Ca, de altfel, și bunicii mei materni și o soră a bunicii, strămătușa mea, despre care am tot scris, la care am stat, împreună cu fratele meu, în cei trei ani în care părinții noștri se aflau în închisoare. Am făcut la Râmnicu Vâlcea doi ani de gimnaziu, școala elementară, cum se numea pe vremea aceea, și unul de liceu, școala medie din aceiași ani. După ce le-am citit pe toate cele aflate în casă, m-am dus la Biblioteca Orășenească, de unde am împrumutat altele. Aveam 13 - 15 ani. Cu pasiunea pentru literatură, cum o numești, cred că m-am născut. Nu-mi amintesc un moment anume în care să mă fi apucat de citit. Am avut totdeauna impresia că am început să citesc de când m-am născut. Lecturile adolescenței mele au fost cărțile din biblioteca alor mei și cele împrumutate din Biblioteca Orășenească. Fără o ordine anume, e vorba de Creangă, Eminescu, Alecsandri, Topîrceanu, Stendhal, Ibsen, Tolstoi, Gogol, Cehov, Benjamin Constant, Madame de Staël și altele despre care am scris pe larg în *Viață și cărți*. Înșirându-le astfel, mi se pare că întâmplarea a jucat un oarecare rol. Când anume lectura mea a căpătat un sens, nu știu. Știu doar că am încetat să citesc de dragul de a citi și am început să citesc ca să scriu despre cărți. Asta s-a întâmplat când am devenit cronicar literar. Nu neapărat, din capul locului, și critic literar.

Sorin Ivan: *Ce ați învățat din familie, de la părinți și de la bunici? Ce rol a avut educația din familie în dezvoltarea dvs.?*

Nicolae Manolescu: Amândoi părinții mei au fost profesori. O soră a tatălui meu a fost învățătoare. Familia și școala s-au identificat de la început în viața mea. Și una, și alta au jucat un rol decisiv în formarea mea ca om și ca intelectual. N-am avut doar cei șapte ani de acasă, cum se spune, ci mult mai mulți. Dacă mă gândesc că, după ce am terminat facultatea, am petrecut mai bine de o jumătate de secol în școală, ca dascăl, pot spune că viața mea a fost școala și școala a fost viața mea. Mi-a plăcut totdeauna să învăț. În școală, ca și în viață, cea mai mare bucurie a fost să îmi sporesc sau să îmi împrăpățez cunoștințele. Și, de la o vreme, să le transmit și altora. Sigur, ca absolvent de Litere, am citit cât am putut și, mai târziu, am scris despre ce am citit. Nu știu să fac altceva. De câte ori am fost nevoit să fac și alte lucruri, n-a ieșit mai nimic din mâna mea. Singura moștenire pe care părinții mei mi-au lăsat-o a fost această dorință de a-i învăța pe alții ce m-au învățat ei pe mine. Nu mi-au lăsat bunuri pământești. Și le sunt recunoscător pentru asta. A fost mult, a fost puțin? Eu cred că a fost mai mult decât mi-aș fi putut dori.

Sorin Ivan, *Interviu cu Nicolae Manolescu*,
în *Tribuna Învățământului* (2022)

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Transcrie, din textul *Croitorul de cărți* de Monica Pillat, patru termeni care aparțin aceluiași câmp lexical, pe care îl vei preciza. **5 puncte**
2. Menționează rolul familiei în viața lui Nicolae Manolescu, așa cum reiese din interviul acordat publicației *Tribuna Învățământului*. **5 puncte**
3. Explică un motiv pentru care Narcis Telegu îi este recunoscător lui Claudiu Van, valorificând textul *Croitorul de cărți* de Monica Pillat. **5 puncte**
4. Prezintă atmosfera camerei în care se află personajul Claudiu Van din textul *Croitorul de cărți* de Monica Pillat. **5 puncte**

5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe, din textul *Interviu cu Nicolae Manolescu*. „Mi-a plăcut totdeauna să învăț. În școală, ca și în viață, cea mai mare bucurie a fost să îmi sporesc sau să îmi împrăspăț cunoștințele. Și, de la o vreme, să le transmit și altora.” **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

(35 de puncte)

Imaginează-ți că ești redactor-colaborator la publicația online a unei reviste pentru adolescenți. Redactează un articol de 100 – 150 de cuvinte despre *pasiunile tinerilor*, în care să integrezi următoarea secvență: „lectura nu ar trebui să fie doar un galop spre aventuri care să-ți taie respirația.”

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

(35 de puncte)

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, despre *importanța mentorului în viața unui tânăr aflat la începutul carierei*, pornind de la cele două texte și valorificând experiența ta în acest sens.

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care *prezența unui mentor* este importantă în viața unui tânăr;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple relevante din cele două texte date;
- prezentarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la *importanța mentorului* în textele date;
- stabilirea unor legături între experiența de lectură/culturală și experiența personală referitoare la *importanța mentorului*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Notă

Respectarea, în eseu, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseu are minimum 300 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.